

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2018

Vilhelmina kommun

*Per Stålberg
Certifierad kommunal
revisor*

*Simon Fjellner
Revisionskonsult*

Maj 2018

pwc

Innehåll

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	3
2.1.	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2.	Revisionskriterier	4
3.	Granskningsresultat	5
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	5
3.1.1.	Iakttagelser	5
3.1.2.	Revisionell bedömning	6
3.2.	God ekonomisk hushållning	6
3.2.1.	Iakttagelser	6
3.2.2.	Revisionell bedömning	7
3.3.	Rättvisande räkenskaper	7
3.3.1.	Iakttagelser	7
3.3.2.	Revisionell bedömning	9

1. Sammanfattning

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens årsredovisning för 2018. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2018.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?

Vi bedömer att årsredovisningen i stort redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Vi ser positivt på att årsredovisningen minskats i omfattning och ser att ytterligare nedkortning kan göras men det med beaktande av kraven på innehåll utifrån bestämmelserna i den nya redovisningslagen och tillhörande rekommendationer.

För att utveckla årsredovisningen bör kommunstyrelsen uttala sig i årsredovisningen om bolagen har bedrivit sina verksamheter i enlighet med de kommunala ändamålen och inom sina kommunala befogenheter. Utvärderingen av målen för god ekonomisk hushållning bör också utvecklas.

Årets balanskravsresultat är negativt och uppgår till -39,1 mnkr. Kommunstyrelsen föreslår, med hänvisning till synnerliga skäl, att detta balanskravsunderskott inte ska återställas.

- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Med hänvisning till det stora negativa resultatet bedöms inte utfallet vara förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall delvis är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten.

Styrelsen lämnar ingen sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende målen för god ekonomisk hushållning. Vidare bör redovisningen av måluppfyllelsen i verksamhetsperspektivet utvecklas.

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och upprättade enligt god redovisningssed. Fortfarande finns ett antal områden där anpassning till rekommendationer behöver göras samtidigt som vi noterar att redovisningen av ett flertal balansposter på ett bra sätt anpassats till redovisningslagens bestämmelser och god sed under 2018.

2. Inledning

I lag om kommunal redovisning regleras externredovisningen för kommuner och lands-ting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är styrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.1. Syfte och revisionsfrågor

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning. Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (12:2) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Granskningen har utförts enligt god revisions sed för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen, dvs den utesluter inte att andra än här framförda brister kan förekomma.

Vår granskning omfattar inte intern kontroll i system och rutiner som genererar underlag till den finansiella rapporteringen. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Kommunstyrelsen fastställde årsredovisningen 2019-05-28 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2019-06-17.

2.2. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Lag om kommunal redovisning (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Fullmäktiges beslutade mål om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Iakttagelser

Utveckling av kommunens verksamhet

I årsredovisningens inledning redovisas, utöver några ekonomiska nyckeltal, även hur kommunens politiska organisation såg ut den gångna mandatperioden.

I förvaltningsberättelsen redovisas en omvärldsanalys med avsnitt om demografi, näringsliv/arbetsmarknad, infrastruktur/kommunikationer och samverkan. En översikt över väsentliga händelser som inträffat under räkenskapsåret redovisas också. Händelser inom de olika verksamheterna framgår även till viss del i verksamhetsberättelserna längre bak i årsredovisningen. Upplysningar om den förväntade utvecklingen ingår också i förvaltningsberättelsen.

Förvaltningsberättelsen innehåller även ekonomiska analyser för kommunen och för kommunkoncernen. En utvärdering av den ekonomiska ställningen görs kopplat till de finansiella mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. En kortfattad, delvis utvärdering av utfallet för målen i verksamhetsperspektivet framgår också.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas i det personalekonomiska avsnittet. Sjukfrånvaron har ökat något och uppgår till 6,5 % för 2018.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation.

Av kommunallagen framgår bland annat att kommunstyrelsen, i sin uppsiktsplikt över sina hel- och delägda bolag, årligen ska säkerställa att bolagen har bedrivit sina verksamheter i enlighet med de kommunala ändamålen och inom sina kommunala befogenheter (Kommunallagen 6:9). Denna återrapportering bör lämpligen ingå i förvaltningsberättelsen i kommunens årsredovisning.

Investeringsredovisning

Årets investeringar redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Upplysningar om budgetavvikelser för större investeringar lämnas per investering. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Av årets budgeterade investeringsvolym på ca 40 mnkr så har drygt 32 mnkr upparbetats under året.

För att utveckla redovisningen bör upplysningar om eventuella, prognostiserade budgetavvikelser för större investeringar framgå.

Driftredovisning

Utfallet av kommunens driftverksamhet redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Upplysningar om hur mycket de olika verksamhetsområdena avviker från budget framgår men mindre om orsakerna till detta. Bilden som beskrivs är att det är de minskade ersättningarna från Migrationsverket som i princip orsakat hela underskottet.

Kommunstyrelsen gör ett överskott på ca 8,0 mnkr och miljö- och byggnadsnämnden redovisar också ett resultat som är bättre än budget. Däremot så görs kraftiga budgetöverskridanden av utbildningsnämnden, -27,6 mnkr, och socialnämnden, -14,8 mnkr.

Balanskravsresultat

Förvaltningsberättelsen innehåller en balanskravsutredning i enlighet med KRL. Kommunen redovisar ett balanskravsresultat på -39,1 mnkr och kommunstyrelsen föreslår att detta underskott inte ska återställas med åberopandet av synnerliga skäl. Skälet som anges är de minskade intäkterna för flyktingmottagandet. Det är nu upp till fullmäktige att avgöra om detta är förenligt med det grundläggande kravet i Kommunallagen (8.1) om god ekonomisk hushållning.

3.1.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen i stort redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Vi ser positivt på att årsredovisningen minskats i omfattning och ser att ytterligare nedkortning kan göras men det med beaktande av kraven på innehåll utifrån bestämmelserna i den nya redovisningslagen och tillhörande rekommendationer.

För att utveckla årsredovisningen bör kommunstyrelsen uttala sig i årsredovisningen om bolagen har bedrivit sina verksamheter i enlighet med de kommunala ändamålen och inom sina kommunala befogenheter. Utvärderingen av målen för god ekonomisk hushållning bör också utvecklas.

Årets balanskravsresultat är negativt och uppgår till -39,1 mnkr. Kommunstyrelsen föreslår, med hänvisning till synnerliga skäl, att detta balanskravsunderskott inte ska återställas.

3.2. God ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige har i budget- och strategiplanen fastställt mål för verksamhet och ekonomi.

3.2.1. Iakttagelser

Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens finansiella mål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2018. Det övergripande målet säger att "Kommunen ska upprätthålla en stabil ekonomi som ger trygghet till medborgarna". För att mäta detta så har nedanstående fem målsättningar fastställts:

Finansiella mål	Måluppfyllelse 2018
1) Prognossäkerheten och budgetföljsamheten ska vara god (+- 1 % avvikelse)	Nej
2) Investeringar ska finansieras utan lån	Ja
3) Amortering av lån ska uppgå till 2 mnkr årligen	Ja
4) Soliditeten ska årligen förstärkas och långsiktigt uppgå till 65 % respektive 20 % (inklusive hela pensionsskulden).	Nej/Ja
5) Resultatet ska minst motsvara 1 % av skatter och generella statsbidrag	Nej

Utöver det stora negativa resultatet så konstateras stora prognos- och budgetavvikelser. Däremot så har målen kopplat till investeringar och lån uppfyllts och delvis måluppfyllelse för soliditetsmåten.

Mål för verksamheten

I årsredovisningen presenteras en översiktlig avstämning mot verksamhetsmålen kopplat till nämnderna men inte till kommunstyrelsen där hänvisning till styrelsens verksamhetsberättelse görs. Detaljerad information avseende de övriga nämnder återfinns i respektive verksamhetsberättelse. Av årsredovisningen framgår att sammantaget, exklusive kommunstyrelsen, så redovisas en måluppfyllelse på 58 %.

3.2.2. Revisionell bedömning

Med hänvisning till det stora negativa resultatet bedöms inte utfallet vara förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall delvis är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten.

Styrelsen lämnar ingen sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende målen för god ekonomisk hushållning.

3.3. Rättvisande räkenskaper

3.3.1. Iakttagelser

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt KRL 5.1, omfattar tillräckliga noter och redovisar i allt väsentligt kommunens samtliga intäkter och kostnader för året. Jämförelse med föregående år lämnas för varje delpost.

Årets resultat är negativt och uppgår till -39,1 mnkr (5,5 mnkr). Resultat är en avvikelse mot budget med -33,4 mnkr. Av lämnade resultatkommentarer redogörs för budgetavvikelserna.

I jämförelse med föregående år har verksamhetens intäkter sjunkit betydligt vilket främst är kopplat till minskad ersättning från Migrationsverket samtidigt som verksamhetens kostnader ökat något. Avskrivningar har också minskat beroende på omläggningen till komponentavskrivning som genomförts under året. I beloppet avskrivningar nedan ingår

-3,8 mnkr som är kostnader för nedskrivning av för högt värderade lagertillgångar och av i folketshusföreningen.

Intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning är högre än föregående år. Finansnettot är däremot sämre på grund av en delnedskrivning av lånet till flygplatsbolaget som hänger samman med överföringen av anläggningstillgångar från kommunen som gjordes 2017.

Resultaträkning, tkr	Utfall 2018	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	194 815	233 734
Verksamhetens kostnader	-736 508	-722 722
Avskrivningar	-18 556	-18 497
Verksamhetens nettokostnader	-560 249	-507 485
Skatteintäkter	290 681	284 296
Generella statsbidrag och utjämning	226 853	221 432
Finansiella intäkter	11 157	11 132
Finansiella kostnader	-7 590	-3 870
Årets resultat	-39 148	5 505

Balansräkning

Balansräkningen är i stort uppställd enligt KRL men med en högre detaljeringsnivå och omfattar tillräckliga noter. Balansräkningen redovisar i allt väsentligt kommunens tillgångar, avsättningar och skulder per balansdagen.

Balansposterna har på ett bättre sätt värderats enligt principerna i KRL i jämförelse med tidigare år. Bland annat så har nedskrivning gjorts av lagertillgångar, i form av litteratur med lokal anknytning, skrivits ner då det i princip inte sker någon försäljning av dessa. Vidare så har andelarna i folketshusföreningen nedvärderats till återanskaffningsvärdet och värdering av kundfordringar gjorts. Dessa åtgärder har påverkat resultatet negativt. Justeringar med positiv effekt är bortbokning av skulder som inte är balansgilla och av felaktigt uppbokade reserveringar för kundförluster.

Under 2018 så har en övergång till komponentuppdelning och komponentavskrivningar av fastigheter och tekniska anläggningar gjorts vilket också är en anpassning till god redovisningssed.

Av notupplysningar och uppgifter i förvaltningsberättelsen framgår att kommunen har ansvarsförbindelser i form av pensionsförpliktelser och borgensåtaganden. Uppgift om detta ska framgå under balansräkningen vilket inte är fallet i kommunens årsredovisning.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är uppställd enligt rekommendation och omfattar tillräckliga noter. Till övervägande del så finns också överensstämmelse med övriga delar av årsredovisningen. Kassaflödet är liksom föregående år negativt och uppgår till -49,0 mnkr (-18,0).

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är uppställda jämte kommunens räkenskaper. Noterna till den sammanställda redovisningen bör däremot utvecklas så att bolagens påverkan på den sammanställda redovisningen inte särredovisas utan integreras med beloppen från kommunens räkenskaper.

Avvikelse mot god sed noteras genom att bokslutsdispositionerna inte fördelats på kapitalandel och uppskjuten skatt i den sammanställda redovisningen. Effekten av detta bedöms som marginell.

Konsolideringen innefattar samtliga de företag som enligt kraven i RKR:s rekommendation 8.2 Sammanställd redovisning ska ingå. Eliminering av koncerninterna poster har i allt väsentligt utförts.

Tilläggsupplysningar och redovisningsprinciper

Årsredovisningen lämnar i stort tillräckliga tilläggsupplysningar och redogör för tillämpade redovisningsprinciper.

Följande avvikelser från god redovisningssed har noterats:

- Kommunen bruttoredovisar inte investeringsbidrag i enlighet med RKR:s rekommendation 18.
- Avvikelse sker från RKR 13.1 Redovisning av hyres-/leasingavtal.
- Uppgifter om ansvarsförbindelser redovisas inte som en post under balansräkningen.

3.3.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och upprättade enligt god redovisningssed. Fortfarande finns ett antal områden där anpassning till rekommendationer behöver göras samtidigt som vi noterar att redovisningen av ett flertal balansposter på ett bra sätt anpassats till redovisningslagens bestämmelser och god sed under 2018.

2019-06-03

Bo Rehnberg

Uppdragsledare

Per Stålborg

Projektledare